

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA LIBERĂ INTERNAȚIONALĂ DIN MOLDOVA**

**Cu titlu de manuscris
CZU: 811.111'276.6:665.6/.7(043.2)**

PĂTRAN Florentina

**STUDIU SEMANTIC ȘI PRAGMATIC AL LIMBAJELOR
SPECIALIZATE
(LEXICUL DIN DOMENIUL INDUSTRIEI PETROLIERE
ÎN LIMBA ENGLEZĂ)**

Specialitatea: 621.05 - *Semiotică; semantică; pragmatică (limba engleză)*

**REZUMATUL
tezei de doctor în filologie**

CHIȘINĂU, 2021

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii doctorale a Universității Libere Internaționale din Moldova.

Conducător științific:

SAVIN Angela, doctor habilitat în filologie, conferențiar universitar

Membrii Comisiei de îndrumare:

MANOLI Ion, doctor habilitat în filologie, profesor universitar

VULPE Ana, doctor în filologie, conferențiar universitar

STOIANOV Inga, doctor în filologie, conferențiar universitar

Componenta Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

MINCU Eugenia, doctor habilitat în filologie, conferențiar universitar - președinte

SAVIN Angela, doctor habilitat în filologie, conferențiar universitar - conducător de doctorat

DEJICA-CORTIȘ Daniel, doctor în filologie, profesor universitar habilitat - membru-referent

MANOLI Ion, doctor habilitat în filologie, profesor universitar - membru al comisiei de îndrumare, membru-referent

BAHNARU Vasile, doctor habilitat în filologie, profesor universitar - membru-referent

LIFARI Viorica, doctor în filologie, conferențiar universitar - membru-referent

POPOVSCHI Liliana, doctor în filologie, cercetător științific superior - membru-referent

Susținerea va avea loc la data de 28 octombrie 2021, ora 14:00, în ședința Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova pe adresa: MD-2012, mun.Chișinău, str.Vlaicu Pârcălab 52, bir. 212.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Universității Libere Internaționale din Moldova și pe pagina web a Universității Libere Internaționale din Moldova (<http://sd-sesti.ulim.md/index.php?id=114>) și a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (<http://www.cnaa.md/>).

Rezumatul a fost expedit la data de 24 septembrie 2021.

Secretar științific al Consiliului Științific ULIM:

ROBU Elena, doctor în științe economice, conferențiar universitar

semnătura

Conducător științific:

SAVIN Angela, doctor habilitat în filologie, conferențiar universitar

semnătura

Autor, PĂTRAN FLORENTINA

semnătura

©Pătran Florentina, 2021

CUPRINS

CUVINTE CHEIE	2
REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII	3
SINTEZA CAPITOLELOR (conținutul tezei de doctor).....	8
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI.....	17
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	22
LISTA LUCRĂRILOR ȘTIINȚIFICE PUBLICATE.....	23
ADNOTARE	26
АННОТАЦИЯ.....	27
ANNOTATION	28

CUVINTE CHEIE: *aspecte semantice și pragmatice, semnificant, semnificat, stratificare diastratică, ESP (Limba engleză pentru scopuri specifice), limbaj specializat, lexic specializat, limbaj comun, lexic comun, câmp funcțional-semantic general, câmp funcțional-semantic specializat, concept metasemic, transfer metasemic, metafore terminologice.*

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei de cercetare. În scopul comunicării profesionale, limbajul specializat este unul din elementele care facilitează atingerea unor obiective scontate. Recunoscând că există resurse lingvistice (lexicale, semantice, pragmatice, gramaticale și funcționale) de care utilizatorii se pot folosi pentru a-și atinge scopurile de comunicare în mediul profesional, studiile de specialitate au atribuit lexicului specializat denumirea de „limbaj pentru scopuri specifice”.

Cercetarea noastră își propune, în cadrul delimitat mai sus, să investigheze limba engleză tehnică (TE) prin prisma aplicabilității sale într-un domeniu tehnic. Reflecția asupra înțelegerii limbii engleze pentru scopuri specifice (ESP), o ramură extrem de semnificativă a ELT (*English Language Teaching* - Predarea limbii engleze), are o istorie îndelungată, care se confundă adeseori cu limba engleză generală (GE). Adesea, în contradictoriu, opiniile diferiților lingviști privind evoluția sa istorică reprezintă o încercare de a înțelege ESP și de a răspunde nevoilor specifice cursanților care urmăresc obiective specifice (profesionale, academice sau științifice).

De aceea, studierea și cunoașterea limbajului specializat constituie chestiuni ce țin de teoria semnului glotic, de câmpuri funcțional-semantice, de stilul și variația limbii. Este bine cunoscut faptul că ESP, din perspectiva motivației semnului limbii, nu a beneficiat de o atenție deosebită, doar pe anumite ramuri ale ELT. Nu am găsit cercetări care să fi analizat ESP, cu precădere TE (Technical English), pentru industria petrolieră în plan sintagmatic și paradigmatic, pe baza conceptului cu privire la relația semnificant și semnificat.

În condițiile evoluției diferitelor domenii ale tehnicii se impune dezvoltarea materialului lexical care se constituie în sisteme lexicale (câmpuri funcțional-semantice). Așadar, apare necesitatea folosirii unui lexic specific pentru a denumi noțiuni tehnice unice care să corespundă dezvoltării și îmbogățirii lexicului motivațional. La rândul lui, acesta formează relații pe orizontală și verticală în sistemul lexical. Subiectul ales de noi este actual datorită abordării sincronice, semantice și pragmatice a unităților lexicale specializate din industria petrolului și a gazelor, în special pentru corelațiile lor din limba română.

Decodificarea lexicului petrolier, recunoscut ca fiind caracterizat prin unicitate și complexitate, trebuie urmărită și descifrată sub aspect contextual printr-o analiză atât din punct de vedere conceptual, denotativ, precum și al celui conotativ. Precizia unei informații tehnice este

asigurată prin folosirea unității lexicale specializate de către specialiștii din domeniu în comunicare. Din aceste considerente, activitatea noastră profesională în utilizarea lexicului specializat din domeniul petrolier ne-a conferit o reală și necesară documentare asupra acestui studiu și ne-a dat posibilitatea să ne încumetăm sfioși să realizăm o incursiune în timp asupra unor studii de semantică și pragmatică din literatura de specialitate.

Actualitatea cercetării constă în determinarea faptului că engleza pentru scopuri specifice și engleza generală sunt două entități diferite. De asemenea, actualitatea cercetării constă în propunerea de interpretare a unității glotice din limbajele specializate prin prisma metasemiei. E mai accesibil de interpretat un termen tehnic atunci când se utilizează corelația semn - sens - interpretare. Actualitatea studiului nostru se explică și prin faptul că orice inginer cu specializarea în producția de petrol și gaze, mecanică, operațiuni sau forajul sondelor, construcții, chimie sau orice altceva, are nevoie de cunoștințe minime de limba engleză, atunci când este vorba de un mediu internațional de lucru. Deși există cerințe și nevoi diferite în domeniul fiecăruia de lucru, există noțiuni de vocabular și gramatică pe care majoritatea inginerilor e necesar să le înțeleagă.

Studiul nostru abordează din perspectivă teoretică, aplicativă și didactică aspecte ale corelării, analogiei și asimetriei unităților lexicale specializate prin prisma diverselor concepte referențiale care stau la baza metaforelor cognitive. Sunt cercetate o serie de unități glotice specifice lexicului din industria petrolieră care prezintă surse de dificultate privind învățarea și deprinderea vocabularului specific acestui domeniu. Explorarea și investigarea limbajului specializat din perspectiva desemnării metasemice a elementelor tehnice ne-a permis clarificarea unor aspecte de desemnare a realităților din mediul tehnic, lucru ce ne îndeamnă să susținem existența unei anumite comprehensibilități.

Gradul de studiere a temei de cercetare. Este bine cunoscut faptul că terminologia ESP (*English for Specific Purposes* - Engleza pentru scopuri specifice) este bogată și presupune o interpretare semnificativă a echivalențelor semantice româno-engleze, iar cunoașterea domeniului tehnic este fundamentală pentru comunicarea specializată. Tocmai de aceea a fost imperios de a consulta permanent domeniul tehnic privind textele sau fragmentele științifice.

Studiul nostru se concentrează pe lucrările cercetătorilor din domeniul lingvisticii generale și al lexicologiei, semioticii și terminologiei. Primul capitol este dedicat aspectelor teoretice, cu raportare la modelele fundamentale de semiotică și pragmatică formulate de Umberto Eco, Georges Mounin, Ferdinand de Saussure, Charles S. Peirce, Emile Benveniste, Valentina Marinescu, John

Fiske, Eugen Coșeriu, ș.a., unde prezentăm concepte de limbaj, semnat, semnificativ, stratificare diastratică, stiluri funcționale care ne vor fi de folos pe parcursul cercetării. Cu privire la domeniul lexicologic, semantic și pragmatic am avut ca bază fundamentală pentru teza noastră lucrările specialiștilor din domeniu, cum ar fi: Angela Bidu Vranceanu, Angela Savin, Mariana Pitar, Rita Temmerman, Vasile Bahnaru etc.

Din perspectiva limbajului comun și specializat, al aspectului diastratic al limbii am reflectat din literatura de specialitate viziunile prezentate de Eugen Coșeriu, Mirela-Ioana Borchin, Liliana Botnaru, Ion Coteanu, iar sub aspect metodologic, în spațiul european predomină studiile de analiză ale stilisticii conturate în lucrările lui Eduard Sapir, I. R. Galperin, T. Hutchinson și A. Waters, T. Dudley - Evans și M. J. St. John, David Carter, Peter Strevens, Penny Ur, Martin Joos etc. În demersul nostru analitic privind identificarea și descrierea semanticii unităților lexicale, ne-am oprit asupra lucrărilor lui J. Trier (unități lexicale), G. Ipsen (câmpuri semantice), Angela Savin (câmpuri funcțional-semantice), Vasile Bahnaru (sistemul lexical, al conceptelor) ș.a.

În vederea atingerii obiectivele propuse, am recurs la colectarea, selectarea și sintetizarea celor mai reprezentativi termeni tehnici englezi și românești din domeniul petrolier. Au fost, de asemenea, utilizate numeroase dicționare care ne-au oferit informații necesare cu privire la sensul termenilor generali și celor de specialitate. Printre cele mai fundamentale dicționare și glosare ce au servit la efectuarea studiului au fost: *Key Words for Oil & Gas Industry*, 2013 (autor C. COBUILD), *LONGMAN Dictionary of Contemporary English*, 1995, *Dicționarul de petrol - explorare, exploatare*, 2000 (L. AVRAM, M. TROQUET) etc.

Încercările de elucidare a problemei metaforei conceptuale sunt creionate prin cercetările fundamentale argumentate din acest domeniu ale lui George LAKOFF și Mark JOHNSON, iar pentru determinarea modelelor conceptuale am recurs la părerile lui Mircea BORCILĂ și Vasile BAHNARU (metasemie).

Scopul cercetării. Născută, atât din experiența acumulată în domeniu, cât și dintr-o necesitate de limbă engleză pentru scopuri specifice, această lucrare încorporează și identifică specificul verbal din principalele departamente ale industriei petroliere prin evidențierea unor particularități a două unități de limbă: cea românească și cea engleză. Prezența curenților privind termenii din limbajul specializat, în speță cel petrolier, ne-a determinat să inițiem o analiză din punct de vedere semantic și pragmatic în scopul de a completa diferența existentă între partea tehnică din domeniul industriei de petrol și gaze și cea nespecializată, prin evidențierea și surprinderea

aspectelor lexicale, sintagmatice și morfo-sintactice din ambele limbi. În prezenta teză ne-am propus drept scop stabilirea componenței semice a elementelor câmpurilor conceptual semantice din domeniul petrolier, ceea ce contribuie la depistarea tuturor sensurilor încorporate în unitatea glotică, seme care au rămas nedefinite în dicționarele tehnice sau explicative existente.

Obiectivele cercetării. În domeniul semanticii și pragmaticii au existat numeroase cercetări de structurare a lexicului din punct de vedere diacronic (sub profilul evoluției semantice) și sincron (funcțional-stilistic) cu privire, în particular, doar la limbajul general, însă cu privire la cel tehnic se constată lipsa unor studii de sinteză.

Interesul sporit față de fenomenul TE și necesitatea efectuării unui studiu structurat, ceea ce aprofundează subiectul ales, au determinat alegerea temei date. De asemenea, controversile create privind echivalențele corecte ale termenilor din limba română cu cei din engleză au motivat obiectivul nostru de a stabili relațiile pe orizontală din interiorul sistemului lexical al limbajului specializat sau comun interdisciplinar (câmpurile funcțional-semantice), ale cărui unități glotice au fost supuse transformărilor metasemice.

Pe baza celor expuse mai sus, studiul de față poate contribui la clarificarea unor chestiuni de lexic specializat din perspectiva analizei pragmatice și semantice, al cărui target este de a oferi o investigare și o descifrare profesională a lexicului petrolier, caracterizat prin unicitate și complexitate, precum și de a prezenta un sistem unic de coduri și abrevieri căruia, la nivel contextual, îi corespunde doar un sens unic într-un context unic, cât și o singură referință și imagine conceptuală. Obiectivul prezentei teze mai este de a expune studiul materialului glotic în formă de câmpuri conceptual-semantice, ale cărui elemente au fost cercetate cu ajutorul diverselor metode și procedee de investigare, pentru stabilirea acelor seme, care nu au fost depistate încă în dicționarele de specialitate sau de a eșalona lexemele sau îmbinările stabile de cuvinte, utilizate în domeniul petrolier, după anumite criterii și principii.

Ipoteza de cercetare. Abilitățile lingvistice în limba engleză sunt foarte solicitate în întreaga lume, deoarece tot mai multe companii și organizații își desfășoară operațiunile internaționale de afaceri prin intermediul limbii engleze. Această lucrare conține elemente de vocabular care vor ajuta la dezvoltarea abilităților de limbă engleză în domeniul afacerilor și al ingineriei. De asemenea, va fi relevată importanța vocabularului utilizat în diverse situații, realizându-se diferența dintre engleza colocvială și cea științifică, tocmai datorită acestei prezentări comparativ-contrastive între elementele lexicale ale celor două idiomuri.

Fiind o sinteză a diverselor abordări privind stilul / limbajul tehnic, chintesența acestui studiu este reprezentată de materialul atent selecționat și prezentat pe departamente de lucru. S-a recurs la selectarea unei serii de unități lexicale mai puțin cunoscute de nespecialiști, tocmai cu scopul de a explica utilizarea corectă și adecvată a lor de către traducătorii din domeniu. Toate aceste elemente și aspecte conduc la livrarea unor rezultate care să elimine și să evite apariția unor eventuale ambiguități în utilizarea lor.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. Ceea ce ne dorim să propunem aici, este, de fapt, o modalitate variată de cercetare menită unei cunoașteri multilaterale. Au fost utilizate metode ca: descriptivă, substituțională, contextuală. Pe lângă acestea, în teză sunt folosite unele procedee ale metodei structural-semantică.

Pe parcursul efectuării studiului au fost valorificate diverse surse ale limbajelor specializate, susținute fiind de dicționare și studii monografice de specialitate, astfel a fost folosită metoda documentării. Elaborarea unui corpus bilingv român - englez / englez - român al limbajului tehnic multidisciplinar a fost efectuată, utilizându-se metoda comparativ-contrastivă. Au fost folosite metode de investigație diacronică și sincronică, întărite de exemplificări și activități practice menite să activeze și să consolideze autonomia de comunicare în limba română. Mai detaliat, utilizarea metodelor și procedeele de cercetare va fi expusă în Capitolul 2 al tezei.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării. S-a elaborat un glosar de termeni din domeniul petrolier ca expresie a problemei ESP, care este studiată teoretic de pe poziția motivației apariției, existenței și utilizării sale, în primul rând în cadrul predării limbilor străine. Se realizează completarea unui studiu comparativ-contrastiv privind dezvoltarea lexicului din domeniul petrolier la nivelul limbii române prin elaborarea unei investigații fundamentale a englezei pentru scopuri specifice (ESP) din perspectiva desemnării metasemice a elementelor tehnice pe baza motivației, în lumina unor concepte de pragmatică și semantică generală, împreună cu o decodificare profesională a lexicului din industria de petrol și gaze din diferite câmpuri funcțional-semantică; se propune evidențierea trăsăturilor semantice și structurale unice ale englezei tehnice (TE), precum și unele interferențe lingvistice între limbajul general (GE) și cel specializat; se identifică seme suplimentare ale lexemelor din domeniul petrolier, depistate de autoare, în baza documentelor de specialitate, în raport cu cele deja reliefate în dicționarele explicative.

SINTEZA CAPITOLELOR (conținutul tezei de doctor)

Sumarul capitolelor tezei, cu axarea pe investigațiile efectuate și necesitatea acestora pentru atingerea scopului și a obiectivelor cercetării. În demersul nostru inițiem cercetarea cu **Introducerea** în care prezentăm actualitatea și importanța temei cercetate, gradul de studiere a temei cercetate, scopul și obiectivele cercetării, ipoteza de cercetare, noutatea și originalitatea științifică, valoarea aplicativă a tezei, sinteza metodologiei de cercetare, structura și sumarul capitolelor lucrării.

Capitolul 1 al tezei, **„Fundamente teoretice ale limbajelor specializate”**, este destinat aspectelor teoretico - științifice, cu referire la modelele fundamentale din literatura de specialitate pe baza documentării științifice și a interpretării critice a studiilor din domeniu. Prezentăm și reliefăm aspectele semantice și pragmatice cu privire la semnul glotic, diferențiem lexicul comun de cel specializat, limbajele specializate (LS) versus stratificarea diastratică, vorbim despre relația semnificant și semnificat la nivelul lexicului comun și celui specializat din domeniul tehnic (industria petrolieră) pe care o vom regăsi pe tot parcursul lucrării; distingem lexicul specializat - sistemul organizat tematic al unităților lexicale din domeniul științei și tehnicii; încadrăm cercetarea noastră sub aspectul funcțional-semantic; oferim o clasificare privind relația dintre lexicul ESP, GE și ramurile acestora, în speță cel tehnic (TE); reliefăm și descriem conceptul de metasemie, identificăm și descriem gruparea unităților lexicale în conformitate cu câmpurile semantice.

Capitolul 2, „Abordări metodologice în studiul limbajelor specializate”, este dedicat prezentării metodelor științifice specifice de cercetare (culegere, prelucrare și interpretare a datelor) folosite. Au fost descrise instrumentele de cercetare, au fost prezentate considerații de natură etică luate în calcul în desfășurarea cercetării și analiza datelor în funcție de rezultatele cercetării.

Așadar, am construit un corpus specializat pentru a reprezenta elementele cercetării, registrul științific și disciplina tehnică, bazat fiind pe principalele sectoare de activitate din domeniul petrolier. Demonstrăm modul în care un cadru semantic pentru cunoașterea lexicală poate sugera relații mai bogate între lexeme în text dincolo de simpla sa coapariție. Au fost identificați și selecționați candidații - termeni (pe baza frecvenței utilizării și complexității lor semantice) și s-au analizat individual, precum și contextual pentru a formula ipoteze ale echivalenței în ambele idiomuri.

Metodele de cercetare oferă modalități autentice de a obține date utile pe baza cărora pot fi evidențiate informații științifice. În ceea ce privește proiectarea și culegerea sau analiza datelor, metodele de cercetare sunt în mod tradițional de tipul **calitativ și cantitativ (de prelucrare a informațiilor)**, urmate fiind de cele de **interpretare a datelor** (metode **comparativ interpretative**).

Una dintre metodologiile de cercetare exemplificată în prezentul capitol este o combinație a abordării bazate pe corpus prin care se urmărește **identificarea echivalenței funcționale** a termenilor din limbajul specializat.

Tabelul 1. Perspectiva echivalenței - Etapa 1

[elaborat de autor]

Nr.	Compararea corpusului	Corpus din TE	Corpus din GE și TE
1.	Etapa 1	Etapa 2	Etapa 3
2.	Limbajul specializat.	Identificarea și selectarea posibilităților candidați (termeni / unități lexicale) pentru fiecare câmp funcțional-semantic.	Verificarea echivalenței dintre cele două idiomuri.

Fundamentarea analizei semantice a LS pe datele corpusului a fost realizată, adoptând atât o **perspectivă calitativă, cât și una cantitativă**. Ambele procese au avut loc în paralel astfel încât, în timp ce am recurs la diferitele interpretări ale lexemului din vocabularul specializat și am încercat să stabilim relația și dependența printre diferitele sale semnificații noi, am consultat simultan datele corpusului pentru a sprijini deciziile care au fost luate. Capitolul 3 exemplifică procesul cantitativ în detaliu.

Din perspectiva **compunerii sintagmatice** sau a mijloacelor de formare a unităților lexicale prezentate în microcâmpurile conceptuale din următorul capitol, am remarcat din exemplele selectate prezența unor termeni bimembri sau polimembri, plus unul sau mai mulți determinanți în componența cărora *substantivele* alcătuiesc procentul cel mai scăzut, din punct de vedere statistic, însă îmbinările de lexeme stabile cu componența *Substantiv* (la un eșantion de aproximativ 39 de elemente) sunt cele mai frecvente.

În urma unei inventarieri, cele mai numeroase s-au dovedit a fi unitățile lexicale din TE, iar din punct de vedere morfo-sintactic, cele mai productive rămân structurile bimembre (Subst.+Subst.), urmate de cele trimembre (Subst.+Subst.+Subst.). La un eșantion de 32 de unități

glotice polimembre, precizăm că modelul principal de formare al acestora este Subst.+Subst. și Subst.+Subst.+Subst.

Datele și rezultatele obținute au fost înregistrate și prezentate pentru comparație folosindu-se **metoda de clasare** care a constat în contabilizarea un număr considerabil de unități lexicale sau îmbinări de lexeme stabile cu formule semantico-distributive (din mai multe microcâmpuri conceptuale). Rezultatele obținute au fost reliefate procentual în graficele prezentate pe parcursul cercetării. Iar pentru stabilirea influenței formulelor semantico-distributive, am ales ca metodă de scalare, **metoda diferențialei semantice**. Așadar, din centralizarea rezultatelor obținute în urma efectuării statisticii, rezultă că îmbinările de cuvinte stabile cu componența *Substantiv* prezintă o rată proporțională de 26%, unitățile lexicale din TE cu structuri bimembre (Subst.+Subst.) și trimembre (Subst.+Subst.+Subst.) au o proporție de 20%, componența formulei semantico-distributive a unităților glotice apare cu o proporție de 33%, iar cu privire la prezența unităților lexicale se remarcă un procent de 21%, ceea ce conduce la afirmația că există un echilibru semantic la nivelul limbajului tehnic de specialitate.

În scopul evidențierii relațiilor pe verticală și orizontală a elementelor câmpului, a fost utilizată **metoda cercetării câmpurilor funcțional-conceptuale**. Urmărind modelul propus de cercetătoarea Angela Savin-Zgârdan¹ cu privire la componența semică a unităților lexicale, am propus spre analiza o parte din microcâmpul conceptual *Oil*. Pentru a se vedea componența semică a unităților glotice din microcâmpul dat, am elaborat descompunerea acestora în semele componente. Sema cea mai reprezentată este S_1 (domeniul în speță - *oil and gas industry*) care joacă rolul de hiperlexem în raport cu alte seme ale elementelor câmpului care, la rândul lor, se află în rol de hipolexeme în raport cu S_1 . Cele mai multe seme sunt reprezentate de elementele dezvoltate de acesta. Semul *Oil* intră în structura semică a tuturor unităților glotice determinând relații monosemantice în unele cazuri (*oil well*, *oil field*) sau hiperonimice (*crude oil*). După cum observăm, semul comun *oil* stabilește relații de hiponimie (denumește conceptul generic, deosebindu-se prin cel puțin o trăsătură distinctivă și care este în relație de coordonare). O analiza semică a unităților lexicale și a substantivului corelat ne-a condus la afirmația cum că acestea au caracteristici comune (exprimă aceeași parte de vorbire, au aceeași semnificație), dar și câteva

¹ SAVIN-ZGÂRDAN, A. *Valori lexico-gramaticale ale locuțiunilor verbale românești în plan sincron și diacronic*. Chișinău: Editura Bons Office, 2001, p. 24-25, p. 79-82. ISBN 9975-9629-0-4

distinctive (caracter polisemantic, tipul de relație semantică dezvoltată). Fiecare lexem are sensul lui specific domeniului tehnic, iar unele se definesc prin contextul aferent.

Capitolul 3, „Clasificări și particularități ale lexicului din domeniul industriei petroliere”, este format din trei subcapitole și este destinat limbajului general versus celui specializat și câmpurilor funcțional-semantică generale versus celor specializate / motivaționale. Am cercetat domeniul industriei petrolului și al gazelor care a produs în timp o varietate de termeni specifici greu de acoperit de dicționarele de limbă engleză generală. Am prezentat lexicul specific fiecărei zone de activitate, deoarece facilitățile și sistemele din industria petrolului și a gazelor sunt definite pe larg, în funcție de utilizarea lor în fluxul de producție.

Am expus câmpurile funcțional-semantică ale unităților lexicale ghidată de găsirea sensului în dicționarele de specialitate, după care am căutat o corelație cu semantica cuvântului în limba română. Referitor la selecția termenilor, am urmărit corespondența semantică între termenii din limba generală și cei din lexicul specializat românesc. Exemplificările propuse le-am considerat relevante pentru a oglindi corpusul expus din fiecare câmp, precum și echivalențele semantice româno-engleze.

Un loc aparte, în acest capitol, îl deține analiza unităților de limbă monolexicale și polilexicale, și a expresiilor sintagmatice care au condus la îmbogățirea și evoluția vocabularului specializat al industriei petroliere. În același timp, prezentăm clasificări ale termenilor tehnici conform unor câmpuri funcțional-semantică în care grupăm termenii tehnici în raport cu etapele operaționale din domeniu.

Astfel, delimităm din punct de vedere al unui specialist în domeniu următoarele sectoare: *Upstream, Operational, Exploration and Production, Well Workover and Intervention Jobs și Drilling*. Pe parcursul acestui capitol prezentăm, explicăm și analizăm grupuri de lexeme, sintagme, expresii pe care le clasificăm în câmpuri conceptuale și examinăm echivalențele lor în limba română. Oferim o viziune asupra raporturilor semantice între cuvintele specializate conform structurii lor semice, precum și o bază teoretică și practică a relațiilor sintagmatice și paradigmatică dezvoltate de acestea.

Elaborăm o analiză lexico-morfologică cu privire la compunerea sintagmatică, la îmbinări de cuvinte stabile cu formule semantico-distributive și dezbatem o clasificare a structurilor componente. Identificăm, ierarhizăm și reprezentăm grafic următoarele fenomene: al compunerii sintagmatice referitoare la tipul unităților lexicale (structuri substantive, verbale, adjectivale

bimembre, trimembre sau polimembre), al polisemiei, al sinonimiei, precum și al hipo-hiperonimiei. În baza corpusului selectat din fiecare microcâmp conceptual, stabilim productivitatea acestor unități lexicale pe baza modului de compunere lexicală.

Clasificăm și elaborăm un studiu statistic referitor la cele mai productive unități structurale din punct de vedere morfo-sintactic. Studiul corpusului tehnic, precum și analiza inventarului TE selectat, ne determină să precizăm faptul că procedeul compunerii este cel mai productiv (peste 70%).

Am observat că cele mai semnificative clasificări ale unităților lexicale au la bază criteriul structural, sintactico-morfologic (structuri substantivale, verbale sau adjectivale bimembre, trimembre sau polimembre). Statistica efectuată la nivelul fiecărui microcâmp conceptual ne-a demonstrat că cel mai mare procent (peste 80%) îi revine formulei semantico-distributive: Substantiv+Substantiv. Dorim să susținem cele precizate oferind, spre exemplificare, următorul grafic:

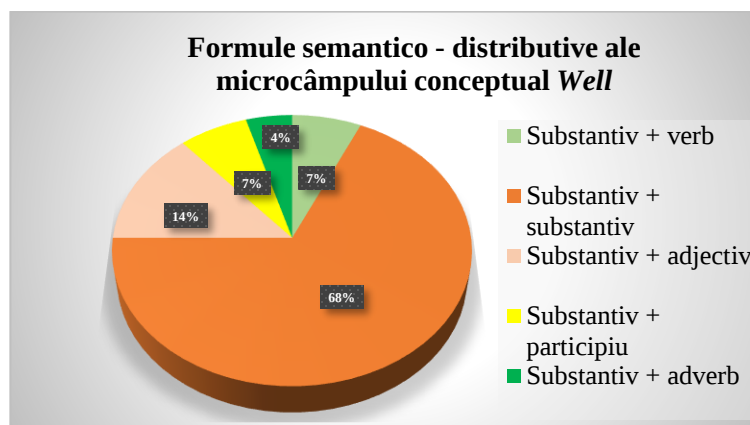

Figura 1. Formule semantico - distributive ale microcâmpului conceptual Well

[elaborat de autor]

LS fuzionează prin intermediul relațiilor paradigmatic (polisemie, sinonimie) sau ierarhie semantică (hiponim - hiperonim). Polisemia unui termen tehnic, fie ea externă sau internă, este determinată de context. Sinonimia este prezentă în TE, însă frecvența este destul de redusă (aproximativ 20%) comparativ cu GE, deoarece poate crea confuzii. Acest fapt se datorează faptului că LS este caracterizat prin unicitate și precizie, iar contextul este definitoriu. Fenomenul hipo-hiperonimiei se regăsește în cadrul LS tehnic sub forma unui sistem conceptual structurat și ierarhizat caracterizat fiind de relațiile pe care le dezvoltă.

Capitolul 4, „Modele conceptuale metasemice. Particularități ale limbajului industriei petroliere”, este rezervat studierii și prezentării conceptelor metasemice în limbajul tehnic specializat. Ne concentrăm asupra prezentării aspectelor fenomenului metaforic, oferim termeni creați prin transfer metasemic care denumesc fie echipamente, fie procese sau concepte complexe din domeniul nostru de cercetare, pentru a facilita înțelegerea și interpretarea limbajului tehnic. În formarea lexicului specializat tehnic, metafora este una dintre modalitățile semnificative de a prezenta concepte tehnice, iar metasemia este un fenomen cognitiv care implică procese și fenomene ale cunoașterii la nivel conceptual.

În acest capitol am reflectat LS (limbajul specializat) din perspectiva corelării, analogiei și asimetriei termenilor între diverse concepte referențiale care stau la baza metaforelor cognitive.

Aici, prezentăm opiniile diferiților cercetători unde metafora, expresia aceea „unitară, spontană și imediată a unei viziuni, a unei intuiții poetice, care poate implica o identificare momentană a unor obiecte diferite sau o hiperbolizare a unui aspect particular al obiectului și chiar o identificare între contrarii”, reprezintă metasemia ². Astfel, fie că este un tip de metaforă cognitivă și / sau estetică sau „o identificare momentană a unor obiecte diferite”³, studiile privind metafora terminologică au evoluat semnificativ în ultimii ani. Spre exemplu, subliniem părerea lui Vasile Bahnaru care distinge „metasemia implicativă de natură estetică” (relația dintre imaginea poetică și ideea mesajului) și „metasemia implicativă de natură denominativă” (relația semn - realitate lingvistică) ⁴. Fundamental argumentată, acestei metasemii, lingvistul Vasile Bahnaru îi acordă o valoare intrinsecă și precizează necesitatea de a fi studiată nu ca „un lucru în sine”, ci în „corelație cu fenomenele de limbă adiacente, precum sunt derivarea lexicală, conversiunea, diferențierea formală și semantică a unităților lexicale etc.” ⁵.

Am încercat să analizăm diverși termeni tehnici în contexte, din diferite concepte referențiale / câmpuri semantice conceptuale care sunt supuși metasemiei, iar pentru atingerea scopului, am propus studierea unor metasemii care, din punct de vedere al semnificatelor categoriale, pot fi monocategoriale, conținând doar semnificate nominale și policategoriale și care pot include mai multe categorii de semnificate (verbale, adjectivale, adverbiale).

² COȘERIU, E. Creația metaforică în limbaj (V.O. 1952). În *Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală*. Iași: Editura Universității „Al. Ioan Cuza”, 2009, p. 180. ISBN 978-973-703-386-4

³ COȘERIU, E. Ibidem, idem.

⁴ BAHNARU, V. *Mutații de sens: cauze, modalități, efecte*. Chișinău: Ed. Știința, 1988, p. 72. ISBN 5-376-00398-1

⁵ BAHNARU, V. *Elemente de semasiologie română*. Chișinău: Editura Știința, 2009, p. 263. ISBN 978-9975-67-641-0

În acest capitol, se pune accentul pe cercetarea relațiilor și analizarea semantică, structurală și comparativă a termenilor din industria petrolieră formați și dezvoltați prin metasemie, atât în limba engleză, cât și în limba română. Am încercat o identificare a caracteristicilor și particularităților distinctive ale modelului terminologic specializat din domeniul petrolier, respectiv din domeniul forajului, al producției sau al operațiunilor de intervenție la sonde care sunt prezentate din punct de vedere al originii termenilor. Prin acest capitol, dorim să identificăm trăsăturile caracteristice procesului de modelare conceptuală a fragmentului metasemic al sistemului semantic din această industrie, cât și relevarea trăsăturilor specifice acestuia.

Materialele folosite pentru analiză și studiu sunt dicționarele de specialitate și, de asemenea, dicționarele de limbă generală. Aici, am examinat aspectul metasemic al termenilor tehnici englezi, formați cu ajutorul metaforei, în baza corpusului selectat; am investigat LS general din domeniul industriei petroliere, atât în limba română, cât și în limba engleză folosind analiza lexicală și semantică și analiza comparativă și contrastivă a modelelor conceptuale petroliere (specificul câmpului funcțional-semantic *petrol* și *gaze* și utilizarea semantică a conceptelor metasemice).

Analizăm problema metasemiei terminologice în textele științifice și tehnice unde sunt definite grupurile de metafore terminologice din câmpurile lexicale ale domeniului petrolier. Analiza arată că unitățile lexicale identificate joacă un rol important în reprezentarea viziunii asupra lumii.

În analiza conceptelor metasemice din limba engleză actuală o importanță deosebită o are contextul, care este foarte util și determinant pentru stabilirea particularităților metasemice științifice, deoarece textele tehnice sunt adresate și desemnate atât specialiștilor, cât și nespecialiștilor din domeniu. În contextul exemplurilor analizate am considerat necesar să prezentăm o listă de termeni tehnici esențiali formați prin transfer metasemic pentru a se observa schimbările semantice care au condus apoi, la noi termeni în domeniul petrolier.

Așadar, pe parcursul analizei noastre privind modelele metasemice am depistat, de exemplu, conceptualizarea la termenii: *well, gas, oil, pipeline, tools, equipment, drilling operation, production operation, well operation* având ca surse următoarele: obiect, om, organisme vii, plantă, gaze, natură.

Am elaborat o selecție de termeni pe care i-am reliefat din punct de vedere al conceptelor descoperite, cu semele „activitate”, „rezultatul activității”.

Analizând două categorii de modele conceptuale, am scos la iveală faptul că transferul metasemic este o modalitate productivă de formare a termenilor, deoarece acest proces lingvistic a evoluat odată cu societatea și tehnologia. Noutatea metaforizării limbajului specializat se referă la

crearea unei terminologii noi, utilizând în mod comparativ-contrastiv limbajul general, limbajul tehnic și contextul. Acești termeni noi capătă valoare semantică nouă, devenind unități semantice cu sensuri noi, astfel sensul lor devine strict specializat pe un anumit domeniu. Metasemizarea semnificațiilor unor lexeme bine cunoscute ține atât de modul semantic de formare a termenilor, cât și de evoluția tehnologiilor folosite în desfășurarea anumitor operațiuni tehnice sau procese tehnologice. Formarea unor noi sensuri în baza unor termeni deja existenți se realizează practic prin ajustarea valorii sau funcției lor dintr-un anumit domeniu.

Analiza modelelor conceptuale este susținută de informații suplimentare, cum ar fi imagini ale echipamentelor sau ale componentelor acestora. Modelele metasemice identificate care funcționează în sistemul semantic funcțional al industriei de petrol și gaze corespund modelelor metasemice ale limbajului comun.

Aceste exemple confirmă ideile expuse și ne acordă dreptul de a afirma, cu siguranță, că procedeul de transfer metasemic este caracterizat printr-o trăsătură definitorie. Și anume, prezența a două sau trei componente metaforizate, spre exemplu: *junk basket* (coș de gunoi/freză magnetică), *spider* (păianjen/broască cu pene), *fishing tool* (unealtă pentru pescuit / unealtă pentru instrumentație), *pony rod* (pompa cu prăjini mai scurtă), *monkey board* (podul podarului), *horse head* (cap de cal/ cap de balansier), *mouse hole* (gaură ajutătoare pentru adăugarea bucății de avansare), *mouse trap* (capcană șoarece /coruncă cu clapă pentru prăjini de pompare) *fishtail bit* (coadă de pește/ sapă cu lame) etc. Referindu-ne la evoluția acestor unități polilexicale stabile, putem preciza că ele au fost constituite în timpul și pe parcursul apariției și implementării de noi tehnologii și echipamente tehnice, suferind numeroase transformări și adaptări lingvistice.

Pe parcursul acestui capitol, am analizat două categorii de metafore, și anume: cea a **metaforelor terminologice simetrice** și cea a **metaforelor terminologice parțial similare**. Din punct de vedere al conceptului metaforic, am constatat că metaforele *simetrice* sunt mai numeroase comparativ cu cele *parțial simetrice* sau cele *asimetrice*.

Metaforizarea termenului conceptual contribuie la crearea unor noi lexeme și îmbinări polilexicale stabile, la îmbogățirea sistemului lexical comun și de specialitate, atât la nivel de limbă engleză, cât și la nivel de limbă română. Aceste tipologii rezultate din transferul metaforic ajută la reliefarea unor imagini conceptuale, a unor contraste sintagmatice și a unor modalități de dezvoltarea și evoluție a unui domeniu tehnic specializat și specific.

O atenție deosebită am acordat unui termen special, zicem noi. Dacă în domeniul tehnic *Christmas tree* este un echipament cu mai multe funcții tehnice sub denumirea de *cap de erupție*, decorarea și simbolul pomului de Crăciun (*Christmas tree*) nu sunt luate în considerare în procesul conceptualizării metasemice, însă aspectul structurii echipamentului (set de dispozitive montate la gura sondei) se asociază cu imaginea pomului de Crăciun.

Din punctul nostru de vedere, metaforizarea acestui termen creează riscul de neînțelegere a mesajului în limbajul comun, însă în cadrul domeniului specializat exprimarea acestui concept tehnic este clară și precisă.

Ceea ce putem sublinia, în urma corpusului supus analizei este faptul că limba engleză este o sursă de sintagme, structuri și expresii metasemice extrem de sugestivă în cadrul limbajului specializat.

Un rol important în dezvoltarea LS îl reprezintă producerea unui sistem unic de coduri și abrevieri căruia, la nivel contextual, îi corespunde nu doar un sens unic într-un context anume, cât și o singură referință și imagine conceptuală.

Finalul capitolului expune caracteristici și particularități ale limbajului specializat din anumite câmpuri funcțional - semantice împreună cu codurile și abrevierile dezvoltate de acestea. Cele patru capitole ale tezei sunt urmate de **concluzii generale și recomandări** care prezintă într-un mod rezumativ sintezele și rezultatele acestui studiu.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Demersul parcurs de noi în lucrarea *Studiul semantic și pragmatic al limbajelor de specialitate (Lexicul din domeniul industriei petroliere în limba engleză)* a avut ca punct de referință necesitatea completării unei lacune reale bibliografice privind dezvoltarea lexicului petrolier la nivelul limbii române prin elaborarea unei investigații fundamentale a englezei pentru scopuri specifice (ESP), pornind de la sinteza celor mai fundamentale rezultate ale cercetătorilor din domeniu, continuând cu o analiză lexico-semantică și conceptual metasemică a limbajului de specialitate (LS), îndeosebi cel tehnic (TE). Astfel că în urma studierii materialului selectat din literatura de specialitate, dar și a unui corpus de texte extrase din domeniul tehnic, formulăm următoarele concluzii:

1. Există o distincție între limbă și limbaj: limba este concepută ca o aptitudine, o facultate umană la nivel emic, în timp ce limbajul este o realizare concretă a acestei aptitudini la nivel etic; limba este în relație cu diferite forme de aplicare a limbii, cum ar fi variația, stilurile limbii sau dialectele.
2. Asigurarea comunicării în cadrul unei activități profesionale specifice se realizează prin intermediul limbajului de specialitate (LS); acesta utilizează coduri semiotice extralingvistice funcționale cu scopul de a transmite corect mesajul pentru comprehensiunea textului.
3. LS este un sistem integrat, închis, obiectiv, însă deschis spre dezvoltare permanentă și adaptabilitate lingvistică a comunicării la nevoile specialiștilor.
4. Textul tehnico-științific petrolier este, într-adevăr, alcătuit din elemente lexico-semantică influențat fiind de realitățile extralingvistice.
5. Stilurile funcționale în cadrul limbajelor de specialitate au un rol fundamental.
6. Relația dintre semnul glotic și obiectul pe care îl reprezintă, dintre semnificat și semnificant, este raportată la conceptualizarea funcțional-semnatică a lexicului specializat.
7. Stratificarea diastratică reprezintă diferențele între straturile sociale (straturi socio-culturale); variațiile limbajului nu există fără corelația diatopie - diastratie - diafazie.
8. LS pot veni în legătură cu diferențierea diastratică, iar între lexicul comun și cel specializat s-ar interpune tocmai pregătirea de specialitate. Specialiștii din diverse domenii de activitate utilizează sisteme lingvistice specifice, adică stiluri funcționale ale limbii.

9. În privința LS, comparate cu stratificarea diastratică sau raportate la aceasta, în ambele cazuri sunt raportate la factorii socio-culturali determinanți.
10. LS însumează lexemele corespunzătoare domeniilor de activitate profesională; particularizarea limbajului de specialitate este dată de faptul că terminologia este formată atât din unități lexicale ale limbajului general, cât și din lexicul specializat și specific domeniului profesional. Semnificația lexemelor este raportată la sistemele de referință.
11. LS este caracterizat prin unicitate, neutralitate, precizie și obiectivitate, este lipsit de interpretări stilistice, spre deosebire de cel comun care poate fi caracterizat prin flexibilitate sau interpretare contextuală.
12. Însușirea unei limbi străine a devenit unul dintre cele mai noi și proeminente domenii în predarea limbii engleze ca limbă străină datorită unei dezvoltări revoluționare în lingvistică; pentru acest fenomen folosim noțiunea de *English for Specific Purposes - ESP* (Limba engleză pentru scopuri specifice).
13. Limbajul științific și tehnic, folosit în stilul științific / tehnic, se situează pe o treaptă prioritară a interesului social, politic, economic, cultural față de celelalte stiluri funcționale, tocmai datorită evoluției civilizației noastre; este un limbaj cu particularități distincte, caracterizat printr-o complexitate unică de aspecte contextuale, metalingvistice sau referențiale, funcționale și situaționale; funcția stilului științific este una cognitivă și semnificațiile unităților lexicale sunt denotative.
14. Din punct de vedere lingvistic, un stil funcțional poate fi definit ca un sistem de mijloace expresive specifice unei sfere speciale de comunicare.
15. Terminologia utilizată în domeniul industriei petoliere este o reprezentare a echipamentelor tehnice și tehnologice, o corelație termen - obiect, concept - obiect care, alături de termenii împrumutați din alte domenii ale cunoașterii, formează un sistem terminologic precis și bine definit.
16. Lexicul specializat presupune un câmp de cunoaștere suplimentară, care include informații, denumiri de concepte într-un domeniu specializat sau în totalitatea domeniilor specializate.
17. Domeniul profesional pentru scopuri specifice este strâns corelat cu o serie de termeni de bază, conceptualizați care nu pot fi comprehensivi în alt domeniu.
18. Se observă prezența unui număr considerabil de îmbinări stabile de cuvinte sau unități lexicale în LS din limba engleză construite prin procedeul compunerii sintagmatice. Pornind

de la structura acestora, am clasificat și am reprezentat grafic termenii tehnici din punct de vedere al formulei semantico-distributive.

19. Cele mai semnificative clasificări ale unităților lexicale au la bază criteriul structural, sintactico-morfologic (îmbinări de cuvinte bimembre, trimembre sau polimembre cu componentele substantiv, verb sau adjectiv). Statistica efectuată la nivelul fiecărui microcâmp conceptual ne-a demonstrat că cel mai mare procent (peste 80%) îi revine formulei semantico-distributive: Substantiv+Substantiv.
20. LS fuzionează prin intermediul relațiilor paradigmatică (polisemie, sinonimie) sau relații semice ierarhice (hiper și hiponimie). Polisemia unui termen tehnic, fie ea externă sau internă, este determinată de context. Sinonimia este prezentă în TE, însă frecvența este destul de redusă (aproximativ 20%) comparativ cu GE, deoarece poate crea confuzii. Aceasta se datorează faptului că LS este caracterizat prin unicitate și precizie, iar contextul este definitoriu. Relația de hipo-hiperonimie se regăsește în cadrul LS tehnic sub forma unui sistem conceptual structurat și ierarhizat, caracterizat fiind de relațiile pe care le dezvoltă.
21. Lexicul din domeniul TE a dezvoltat un sistem unic de coduri și abrevieri cărora, la nivel contextual, nu le corespunde doar un sens unic, o singură referință și imagine conceptuală.
22. Limba, împreună cu limbajele specializate, alcătuiesc un fond de material simbolic, un univers simbolic. În limbajul specializat se remarcă o migrare a termenilor din limbajul general; la formarea lui metafora este una dintre modalitățile semnificative de a prezenta concepte tehnice, iar metasemia este un fenomen cognitiv care implică procese și fenomene ale cunoașterii la nivel conceptual.
23. În TE cei mai mulți termeni creați prin transfer metasemic denumesc descrierea echipamentelor, proceselor sau conceptelor complexe din domeniul nostru de cercetare. Există termeni creați prin metaforizare, există termeni proveniți din mutațiile de sens.
24. Înțelegerea conceptelor funcționale și structurale reprezintă esența înțelegerii, a modului în care limbajul este folosit în context academic și profesional.
25. Utilizarea metodei cercetării câmpurilor funcțional-conceptuale, în scopul evidențierii relațiilor pe verticală și orizontală a elementelor câmpului, efectuarea unei analize calitative a textelor autentice în domeniul industriei petroliere, folosirea metodei analizei semice, perspectiva de identificare a echivalenței funcționale a termenilor din TE, metodele

comparativ interpretative, metoda de scalare, metoda diferențialei semantice ne-au permis să oferim o imagine mai completă, mai detaliată a unui lexic specializat dinamic și eterogen.

26. Analiza semică a elementelor câmpurilor conceptual-semantice ne-au permis să depistăm acele seme încorporate în unitatea glotică, care nu au fost depistate de dicționarele explicative.
27. LS a fost reflectat din perspectiva corelării, analogiei și asimetriei termenilor între diverse concepte referențiale care stau la baza metaforelor cognitive.
28. Metafora aparține vorbirii, nivelului etic, ea este prezentă în activitățile umane devenind un fenomen metasemic.
29. Limba engleză este o sursă de unități monolexicale și polilexicale, sintagme metasemice extrem de sugestive în cadrul limbajului specializat.
30. Metaforele conceptuale, prin care sunt desemnate procese sau obiecte, fac parte din categoria metaforelor de resistemizare, întrucât domeniului conceptual obiect sau proces i se asociază semnificantul.

Limbajul specializat, ca subsistem al limbajului general, împarte cu acesta o serie de trăsături comune. Totodată, limbajul specializat, fiind alcătuit din unități lexicale specifice, se supune unor reguli specifice. Concluziile relevante pentru studiul de față ar fi acelea că cercetarea în domeniul ingineriei petroliere este orientată în principal către inovație și rezultate practice, materializate în dezvoltarea și îmbunătățirea unităților lexicale existente. De aceea, dorința noastră a fost de a crea un dicționar sau un corpus de lexeme și îmbinări stabile de cuvinte specifice acestei discipline.

Rezultatele cercetări ne permit să formulăm următoarele **recomandări**:

Prezenta teză oferă o premisă fundamentată pentru identificarea elementelor de specificitate prin evidențierea unei analize textuale detaliate a unui corpus autentic și bine selecționat. Reliefarea atentă a unor texte bilingve poate deveni sursă de informații în predarea unui material academic pentru inginerie, pentru studierea limbajelor de specialitate, dar și pentru elaborarea de materiale didactice complexe, bazate pe informații autentice. Materialele cercetării noastre ar putea servi lexicografilor la alcătuirea dicționarelor tehnice de specialitate cu includerea acelor sensuri noi ale lexemelor din domeniul petrolier, expuse în teza dată, care nu au fost depistate anterior.

Rezultatele cercetării noastre reprezintă un studiu integrat care poate fi utilizat la elaborarea unor cursuri academice, științifice sau metodologice. Poate fi dedicat studenților, specialiștilor din

domeniu, cursanților, traducătorilor și tuturor celor care vor să-și aprofundeze cunoștințele de limbă străină.

Materialele tezei noastre de doctorat vor putea reprezenta un suport și o bază fundamentală de informații la *Limba engleză pentru scopuri specifice* (profesionale, tehnice, științifice etc), *Limba engleză generală*, *Terminologie*, *Lingvistica tehnică*, *Stilistică* sau *Lingvistică*. Materialele prezentate în lucrarea de față pot fi folosite la întocmirea unor dicționare /glosare explicative sau bilingve.

Această lucrare oferă o premisă pentru identificarea elementelor de specificitate a limbajului tehnic. Analiza atentă a textelor autentice poate deveni sursă de informații pentru profesori, traducători și utilizatori ai limbii engleze pentru știință și tehnică, oferindu-le o imagine mai completă, mai detaliată a lexicului specializat dat.

Studiul de față are repercusiuni conceptuale la nivel semantic, pragmatic și de lexic specializat cu implicații pedagogice utile în evidențierea specificității disciplinare a acestui lexic. Extensia calitativă a textelor autentice în diferite domenii pune la dispoziția utilizatorilor de limbă engleză din domeniul științei și tehnicii o imagine mai completă a limbajului industriei petroliere, dar și o posibilitate de inițiere în cunoașterea mai profundă a esenței fenomenului ESP (TE).

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. BAHNARU, V. *Elemente de semasiologie română*. Chișinău: Editura Știința, 2009, p. 159-263. 288 p. ISBN 978-9975-67-641-0.
2. BAHNARU, V. *Lexicologia practică a limbii române*. Chișinău: Institutul de Filologie al AȘM, 2013, p. 39-46. 490 p. ISBN 978-9975-4460-4-4.
3. BAHNARU, V. *Mutații de sens: cauze, modalități, efecte*. Chișinău: Editura Știința, 1988, p. 72. 156 p. ISBN 5-376-00398-1.
4. COȘERIU, E. *Creația metaforică în limbaj* (V.O. 1952). În: *Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2009, p. 167-197. 458 p. ISBN 978-973-703-386-4.
5. COȘERIU, E. *Introducere în lingvistică*. Cluj: Editura Echinoc, 1999. 144 p. ISBN 973-9114-73-8.
6. DUDLEY-EVANS, T., & St JOHN, M. J. *Developments in English for Specific Purposes: A multidisciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. 320 p. ISBN 13: 9780521596756.
7. PĂTRAN, F. *Conceptualizarea metaforică și limbajul specializat din domeniul tehnic*. În: *Inovație în Educație*, nr. 5, Buftea, martie 2020, p. 450-451. ISSN 2668-7097.
8. PĂTRAN, F. *Functional-Semantic Features of the Lexicon in the Oil and Gas Field: Petrol Microfield*. În: *Speech and Context*, nr. 2(XII), Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Republica Moldova, 2020, p. 26-32. ISSN 1857-4149.
9. PĂTRAN, F. *Limbajele specializate versus stratificarea diastratică*. În: *Intertext*, nr. 3/4 (51/52), anul 13, Chișinău, ULIM, 2019, p. 93-98. ISSN 1857-3711 / e- ISSN 2345-1750.
10. PĂTRAN, F. *Particularitățile studierii limbajului specializat în domenii tehnice*. În: *Intertext*, nr. 1/2 (49/50), anul 13, Chișinău, ULIM, 2019, p. 263-268. ISSN 1857-3711 / e- ISSN 2345-1750.
11. PĂTRAN, F. *Semantica terminologiei generale versus terminologia specifică (câmpul funcțional-semantic petrol)*. În: *Intertext*, nr. 3/4 (55/56), anul 14, Chișinău, ULIM, 2020, p. 63-68. ISSN 1857-3711 / e- ISSN 2345-1750.
12. SAVIN-ZGÂRDAN, A. *Valori lexico-gramaticale ale locuțiunilor verbale românești în plan sincron și diacronic*. Chișinău: Editura Bons Office, 2001, pp. 24-25, p. 79-82. 136 p. ISBN 9975-9629-0-4.

LISTA LUCRĂRILOR ȘTIINȚIFICE PUBLICATE

1. Cărți de specialitate:

- 1.1. PĂTRAN, F. *Check Up Your English*. Ediția a II-a, Craiova: Editura Inkpress, 2018. 84 p. ISBN 978-606-766-549-9.
- 1.2. PĂTRAN, F. *English for Beginners*. Auxiliar Didactic. Craiova: Editura Contrafort, 2018. 52 p. ISBN 978-606-45-0069-4.
- 1.3. PĂTRAN, F. *English for Intermediate*. Auxiliar Didactic. Craiova: Editura Contrafort, 2018. 37 p. ISBN 978-606-45-0072-4.
- 1.4. PĂTRAN, F. *Practice Old and New Ways of Teaching English*. Craiova: Editura Inkpress, 2018. 72 p. ISBN 978-606-766-548-2.
- 1.5. PĂTRAN, F. *Verbs and Tenses in English*. Craiova: Editura Contrafort, 2018. 101 p. ISBN 978-606-45-0071-7.

2. Articole în reviste științifice:

- 2.1. PĂTRAN, F. *Communicative Strategies In The Teaching Of Verbal Collocations*. Studiu de specialitate. În: Studii de pedagogie diferențiată, anul 14/ 2017, nr. 23. Craiova: Editura Sitech, 2017, p. 50-52. ISSN 1584-5443.
- 2.2. PĂTRAN, F. *Using Communicative Methods In The Teaching Of Interrogative Pronouns*. Studiu de specialitate. În: Studii de pedagogie diferențiată, anul 14/ 2017, nr. 23. Craiova: Editura Sitech, 2017, p. 47-49. ISSN 1584-5443.
- 2.3. PĂTRAN, F. *Teaching Idioms Traditional Approach vs. Cognitive Approach*. Studiu de specialitate. În: Studii de pedagogie diferențiată, anul 14/ 2017, nr. 23. Craiova: Editura Sitech, 2017, p. 53-55. ISSN 1584-5443.
- 2.4. PĂTRAN, F. *Particularitățile studierii limbajului specializat în domenii tehnice*. În: *Intertext*, nr. 1/2 (49/50), anul 13, Chișinău, ULIM, 2019, p. 263-268. ISSN 1857-3711 / e- ISSN 2345-1750.
- 2.5. PĂTRAN, F. *Limbajele specializate versus stratificarea diastratică*. În: *Intertext*, nr. 3/4 (51/52), anul 13, Chișinău, ULIM, 2019, p. 93-98. ISSN 1857-3711 / e- ISSN 2345-1750.

- 2.6. PĂTRAN, F. *Conceptualizarea metaforică și limbajul specializat din domeniul tehnic*. În: *Inovație în Educație*, nr. 5, Buftea, martie 2020, p. 450-451. ISSN 2668-7097.
- 2.7. PĂTRAN, F. *Semantica terminologiei generale versus terminologia specifică (câmpul funcțional-semantic petrol)*. În: *Intertext*, nr. 3/4 (55/56), anul 14, Chișinău, ULIM, 2020, p. 63-68. ISSN 1857-3711 / e- ISSN 2345-1750.
- 2.8. PĂTRAN, F. *Functional-Semantic Features of the Lexicon in the Oil and Gas Field: Petrol Microfield*. În: *Speech and Context*, nr. 2(XII), Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Republica Moldova, 2020, p. 26-32. ISSN 1857-4149.

3. Articole în lucrările conferințelor și altor manifestări științifice:

- 3.1. PĂTRAN, F. *Challenging Speaking Abilities by Communicative Teaching Method*. În: *Simpozionul Internațional Educația Intergenerațională*, ed. a III-a. În: *Clepsidre*, nr. 4, Vaslui, aprilie 2017, p. 21-24. ISSN 2360-4948.
- 3.2. PĂTRAN, F. *Teaching and Learning Technical English. ESP and The Role of an ESP Teacher*. În: *Simpozionul Interjudețean Limbile moderne în context european*, Târgu-Jiu, mai 2018. ISSN 2457-3825. <http://simpozion-Im.ecat.ro/?=392>.
- 3.3. PĂTRAN, F. *Approaching Informal Learning in a Formal Environment*. În: *Simpozionul Județean Toma Becherete. Dascăli și destine în slujba școlii românești*, ed. I, Târgu-Jiu, februarie 2019, p. 69-71. ISBN 978-973-0-30017-8.
- 3.4. PĂTRAN, F. *Particularitățile terminologiei specifice versus terminologia generală*. În: *Simpozionul Internațional Comunicare Interculturală*. În: *Intercultural Education in European School*, nr. 8/2019. Craiova: Ed. Else, p. 197-199. ISSN: 2285-1917.
- 3.5. PĂTRAN, F. *Limbașele specializate versus stratificarea diastratică*. În: *Colloque International LA FRANCOPLYPHONIE, XIVe édition, Manifestations (inter)culturelles par la sémantique des langues-cultures*, ULIM, Chișinău, mai 2019. <http://icfi.ulim.md/alltopics.php?cat=36>.
- 3.6. PĂTRAN, F. *Știința terminologiei versus terminologia specifică (câmpul funcțional-semantic „petrol”)*. În: *Conferința cu participare internațională: Complementaritatea traducerii și traducerea complementarității lingvo-culturale*, ULIM, Chișinău, octombrie 2019. <http://icfi.ulim.md/alltopics.php?cat=36>.

AUTOR:

(semnătura)

Secretarul științific
titlul științific, numele și prenumele

(semnătura)

Ștampila, data

* Notă explicativă:

1. Responsabilitatea pentru veridicitatea celor expuse o poartă autorul și secretarul științific.
2. Semnăturile autorului și a secretarului științific, precum și ștampila, se aplică pe fiecare pagină a listei publicațiilor.
3. Datele bibliografice se redactează în conformitate cu standardul SM ISO 690:2012 Informare și documentare. Reguli pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare.
4. Pentru fiecare lucrare va fi indicat depozitul electronic internațional, național și instituțional în care aceasta este înregistrată, precum și adresa electronică la care poate fi accesată lucrarea.

ADNOTARE
la teza de doctor în filologie a dnei PĂTRAN Florentina
Studiu semantic și pragmatic al limbajelor specializate (Lexicul din domeniul industriei petroliere în limba engleză), specialitatea 621.05 - Semiotică; semantică; pragmatică (limba engleză), Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, 2021

Structura tezei. Prezenta cercetare cuprinde adnotări în limbile română, engleză și rusă, text de bază expus pe 183 de pagini format din introducere și patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 172 de titluri, 5 anexe, declarația privind asumarea răspunderii, CV-ul autorului.

Cuvinte-cheie: *aspecte semantice și pragmatice, semnificant, semnificat, stratificare diastratică, ESP (Limba engleză pentru scopuri specifice), limbaj specializat, lexic specializat, limbaj comun, lexic comun, câmp funcțional-semantic general, câmp funcțional-semantic specializat, concept metasemic, transfer metasemic, metafore terminologice.*

Domeniul de studiu: acoperă semiotica, semantica și pragmatica (engleză).

Scopul și obiectivele lucrării. Explorarea și investigarea limbajului specializat din perspectiva desemnării realităților din domeniul industriei petroliere; clasificarea lexicului în domeniul industriei petrolului în câmpuri și microcâmpuri funcțional - semantice; corelarea și analogia termenilor între diverse concepte referențiale care stau la baza metaforelor cognitive; cercetarea și descrierea semanticii unităților lexicale vizate în scopul identificării și determinării particularităților specifice și a modului de funcționare a lexicului specializat tehnic în corpusul selectat; stabilirea unor particularități ale limbajului specializat în conformitate cu câmpurile funcțional-semantice.

Noutatea și originalitatea științifică. Se propune completarea unei lacune existente privind lexicul specializat din domeniul petrolier la nivelul limbii române, prin elaborarea unui glosar de termeni ca expresie a problemei englezei pentru scopuri specifice (ESP). Se realizează completarea unui studiu comparativ-contrastiv privind dezvoltarea lexicului din domeniul petrolier la nivelul limbii române prin elaborarea unei investigații fundamentale a ESP din perspectiva desemnării metasemice a elementelor tehnice pe baza motivației, în lumina unor concepte de pragmatică și semantică generală, împreună cu o decodificare profesională a terminologiei din industria de petrol și gaze din diferite câmpuri funcțional-semantice. Se propune evidențierea trăsăturilor semantice și structurale unice ale englezei tehnice (TE), precum și unele interferențe lingvistice între limbajul general (GE) și cel specializat.

Rezultatul obținut care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante. S-a elaborat un glosar de lexic specializat din domeniul petrolier ca expresie a problemei ESP, care este studiată teoretic de pe poziția motivației apariției, existenței și utilizării sale, în primul rând în cadrul predării limbilor străine. Ținând cont că inginerii au nevoie de o engleză destinată necesităților și abilităților lor din domeniul tehnic, prezentăm o abordare analitică a unităților lexicale din perspectivă externă, urmărind identificarea și decodificarea corespondenței semantice și pragmatice între termenii din limba engleză și cei din limbajul specializat tehnic românesc.

Semnificația teoretică. Au fost determinate perspectivele asupra modului în care lexicul din domeniul industriei petroliere se dezvoltă alături de evoluția omului și a tehnicii; este urmărită corelația între lexicul general și cel specializat; sunt stabilite caracteristicile semantice și conceptuale ale lexicului specializat tehnic petrolier din cele două idiomuri.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în posibilitatea de a aplica rezultatele cercetării în procesul folosirii lexicului din domeniul tehnic la elaborarea diferitelor lucrări sau suporturi didactice, manuale preuniversitare și universitare, destinate studierii limbii engleze pentru scopuri specifice și, în particular, la redactarea dicționarelor bilingve și explicative din industria petrolieră, precum și a unor cursuri speciale și opționale.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării și-au găsit reflectare într-un număr de 19 publicații și comunicări științifice, prezentate în cadrul unor conferințe naționale și internaționale.

АННОТАЦИЯ
к диссертации на соискание научной степени doctor в области филологии
Флорентины Пэтран
Семантическое и прагматическое исследование специализированных языков
(Лексика в области нефтяной промышленности на английском языке),
специальность: 621.05 – Семиотика; семантика; прагматика,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova,
Chișinău, 2021

Структура диссертации. Данная диссертация состоит из: аннотаций на румынском, английском и русском языках, текста диссертации изложенного на 183 страницах, состоящей из введения, четырех глав, общих выводов и рекомендаций, библиографии из 172 наименований, пяти приложений, декларации об ответственности, CV автора.

Ключевые слова: *семантические и прагматические аспекты, семнификант, семнификат, диастратическая стратификация, ESP (Английский язык для специальных целей), специализированный язык, общий язык, общая лексика, общее функционально-семантическое поле, специализированное функционально-семантическое поле, метасемическая концепция, метасемический перенос смысла, терминологические метафоры.*

Область исследования: английская семиотика, семантика, прагматика.

Цель работы: Исследование и изучение специализированного языка в области нефтяной промышленности; классификация лексики используемой в области нефтяной промышленности в функционально-семантические поля и микрополя; сопоставление и аналогия терминов между двумя референциальными концепциями, находящимися в основе познавательных метафор; исследование и описание семантики лексических единиц в целях идентификации и определения характеристик и способа функционирования технических терминов; выявление характеристик специализированного языка в соответствии с функционально-семантическими полями.

Научная новизна и оригинальность. В работе предлагается заполнение существующего пробела, относящегося к специализированной лексике на английском языке, используемой в нефтяной и газовой промышленности, на базе фундаментального исследования английского языка для специфических целей (ESP), исходя из перспективы метасемического обозначения технических элементов, из их мотивации, в свете прагматических и общесемантических концепций, одновременно с их профессиональной декодификацией в разных функционально-семантических полях; предлагается выявление уникальных семантических и структурных черт технического английского языка (ТЕ), а также некоторые лингвистические интерференции между общим и специализированным языком.

Полученные результаты, способствующие решению важной научной проблемы. Был выработан словарь специализированной лексики, используемой в нефтяной промышленности, как выражение ESP, исследуемой теоретически с позиции мотивации появления, существования и использования данного специализированного языка, в первую очередь, в преподавании иностранных языков. Исходя из положения, что инженерам требуется английский язык, предназначенный необходимостям и навыкам применяемых в технической области, мы представляем аналитический анализ лексических единиц со внешней перспективы, исследуя идентификацию и декодификацию семантических и прагматических соотношений между английскими и румынскими терминами.

Теоретическое значение. Были определены перспективы способа, согласно которому лексика, используемая в нефтяной промышленности, развивается одновременно с развитием человека и техники; исследуется соотношение между общей и специализированной лексикой; определены семантические и концептуальные характеристики технической нефтяной терминологии в английском и румынском языках.

Практическая значимость данной работы состоит в возможности применении результатов исследования в процессе использования технической лексики для составления различных работ или учебных пособий доуниверситетского и университетского уровня, предназначенных для изучения английского языка в специальных целях, написания двуязычных и толковых словарей для нефтяной промышленности, а также для подготовки специализированных и опциональных курсов

Внедрение научных результатов. Результаты исследования нашли отражение в 19 научных публикациях и докладах, представленных в ряде национальных и интернациональных конференциях.

ANNOTATION
to the PhD thesis in philology of Mrs. PĂTRAN Florentina
Semantic and Pragmatic Study of Specialized Languages (English Lexicon for the Oil and Gas Industry), specialty 621.05 - Semiotics; Semantics; Pragmatics (English),
Free International University of Moldova,
Chişinău, 2021

Thesis structure. This research includes annotation in Romanian, English and Russian, 183 pages basic text, consisting of an introduction and four chapters, general conclusions and recommendations, bibliography with 172 titles, five annexes, assumption of responsibility, curriculum vitae.

Keywords: *semantic and pragmatic aspects, signifier and signified, diastatic stratification, ESP (English for Specific Purposes), specialized language, specialized lexicon, general language, general lexicon, general functional-semantic field, specialized functional-semantic field, metasemic concept, metasemic transfer, terminological metaphors.*

The field of study covers semiotics, semantics and pragmatics (English).

Purpose and objectives of the thesis. Exploration and investigation of the Specialized Language from the perspective of designating realities in the oil and gas field; classifying the lexicon from the oil field into functional-semantic fields and microfields; correlation and analogy of the terms between various referential concepts underlying the cognitive metaphors; researching and describing the semantics of lexical units concerned in order to identify and determine the specific particularities and the way the technical lexicon function in the selected corpus; establishing some characteristics of the Specialized Language according to functional-semantic fields.

Scientific novelty and originality: It is proposed to fill in a current gap regarding the Specialized Language from the oil and gas field at the level of Romanian language by developing a glossary of terms as an expression of the *English for Specific Purposes* (ESP) problem; it is carried out a comparative-contrastive study on the development of the lexicon in the petroleum field at the level of Romanian language by conducting a fundamental investigation on the ESP from the perspective of metasemic designation of the technical elements based on motivation, in the light of some general pragmatic and semantics concepts, together with a professional decoding of the oil and gas industry terminology from different functional-semantic fields. It is proposed to highlight the unique semantic and structural features of the Technical English (TE), as well as some linguistic interferences between General Language (GE) and specialized one.

The result obtained that contributes to solving an important scientific problem. A glossary of specialized lexicon in the oil and gas field has been developed as an expression of the ESP problem, which is theoretically studied in terms of its motivation, occurrence, existence and use, first of all within the foreign languages teaching. Given the fact that engineers need an English designated to their technical needs and skills, we present an analytical approach of the lexical units from an external perspective, following the identification and decoding of the semantic and pragmatic correspondence between English terms and those in the specialized Romanian technical language.

Theoretical significance. There have been determined the perspectives on how the lexicon from petroleum industry field is developing along with the evolution of human being and technology; the correlation between General and Specialized Lexicon is followed; the semantic and conceptual characteristics of the oil and gas industry technical lexicon of the two idioms are set.

The applicative value of the paper represents the possibility of applying the results of the research in the process of using the technical lexicon for preparing different pre-university and university papers or textbooks for studying *English for Specific Purposes* and, in particular, for writing bilingual and general dictionaries in the oil and gas industry, as well as to elaborate some specific and optional courses.

Implementation of scientific results. The results of the research have been reflected on a number of 19 scientific articles and works presented within national and international conferences.

PĂTRAN Florentina

**STUDIU SEMANTIC ȘI PRAGMATIC AL LIMBAJELOR
SPECIALIZATE
(LEXICUL DIN DOMENIUL INDUSTRIEI PETROLIERE
ÎN LIMBA ENGLEZĂ)**

Specialitatea: 621.05 - *Semiotică; semantică; pragmatică (limba engleză)*

**REZUMATUL
tezei de doctor în domeniu**

Aprobat spre tipar: 16.09.2021

Hârtie offset. Tipar offset

Coli de tipar: 1,9

Formatul 60x84 1/16

Tiraj 25 ex.

Comanda nr. 100/21

Centrul Editorial-Poligrafic al USM

Str. Al. Mateevici, 60. Chișinău, MD 2009

